

Рейтинговий звіт ODSA-005-018 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Одеса
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.07.2016 р.
Дата оновлення:	08.12.2017 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaAA-
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за I півріччя 2017 року, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана Одеською міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	21.07.2016	08.12.2016	18.05.2017	08.12.2017
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знак «->» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: обсяг доходів бюджету м. Одеси без урахування трансфертів у розрахунку на одного мешканця в I півріччі 2017 року перевищував середній показник по місцевих бюджетах у цілому (на 15,6%) та показники багатьох міст України, співставних за адміністративно-територіальним статусом;
- високими темпами зростання доходної частини бюджету без урахування трансфертів (130,4% у 2015 році, 148,4% у 2016 році та 131,9% у I півріччі 2017 року), в тому числі в результаті позитивного впливу бюджетної та податкової реформ;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності, а також низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- помірною чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків;
- ефективною політикою міської влади стосовно управління місцевим боргом з метою оптимізації його обсягу й структури та доброю кредитною історією.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси обмежується:

- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою діловою активністю в окремих секторах економіки, що негативно впливає на потенціал зростання й платоспроможність економічних суб'єктів.

Резюме

Загальна інформація про місто

Одеса – місто обласного значення, адміністративний центр Одеської області, важливий промисловий, науковий, фінансовий, транспортний, туристичний та культурний центр на території України. Територія міста, що розташовано на північно-західному узбережжі Чорного моря, охоплює 162,42 кв. км. Протягом I півріччя 2017 року межі міста не переглядалися. Адміністративно територія міста поділяється на 4 райони: Київський, Малиновський, Приморський та Суворовський. Районні у місті ради не створені.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Одеси

Назва показника	2014	2015	2016	I півр. 2017	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 016,5	1 010,8	1 010,8	1 010,5	100,0
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	267,9	248,8	245,6	244,8	99,7*
Середньомісячна заробітна плата, грн.	3 305,0	4 089,0	5 051,0	6 348,5	125,7*
Заборгованість з виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	17,4	46,2	45,1	46,0	102,0
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	12 444,9	16 947,7	21 612,3	12 141,6	126,8**
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	5 534,9	5 055,3	8 153,4	3 953,5	155,9**
Прямі іноземні інвестиції (станом на кінець звітного періоду), млн. доларів США	605,7	565,6	537,7	538,6	100,9
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	2 577,6	1 441,5	1 513,1	881,5	133,4**
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	433,5	371,6	263,0	167,6	104,5**
Доходи бюджету, млн.грн.	3 709,4	5 683,2	7 422,1	4 562,3	127,8**
Видатки бюджету та кредитування, млн.грн.	3 491,4	5 339,7	7 410,2	4 273,3	153,2**
Прямий борг (без врахування позик з Єдиного казначейського рахунку), млн.грн.	101,9	0,0	0,0	0,0	-

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Одеській області, що надаються окремо за I та II квартали 2017 року

** темп росту до відповідного періоду 2016 року

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (1 010,5 тис. осіб станом на 01.07.2017 р.) Одеса належить до великих міст України. Протягом I півріччя 2017 року, чисельність наявного населення скорочувалась виключно за рахунок негативного природного приросту, тоді як показники міграції населення, як і в попередньому році, були позитивними. Зважаючи на структуру економіки Одеси, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Розвиток ринку праці міста Одеса у поточному році характеризувався несуттєвим скороченням середньооблікової чисельності зайнятих. При цьому рівень зайнятості населення в місті залишався високим, відбулося зростання кількості

вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями, а навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце (вакантну посаду) у червні 2017 року (як і станом на 01.01.2017 р.) було низьким та становило в середньому 1 особу. Слід зауважити, що трудові ресурси міста є достатньо мобільними, значна чисельність мешканців міста зайнята в малому бізнесі – за даними міської ради на малих та середніх підприємствах працювало 133,3 тис. осіб.

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Одеси, як і в 2016 році, були високими й значною мірою були забезпечені поетапним зростанням мінімальної заробітної плати та здійсненням індексації заробітної плати згідно з чинним законодавством. Протягом січня-червня 2017 року за розрахунками рейтингового агентства рівень оплати праці збільшився на 25,7% до 6 348,5 грн., що перевищує середньообласний показник на 3%, проте на 4,4% нижче середнього значення по країні. Зростання рівня номінальної заробітної плати позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, обсяг якого збільшився у I півріччі 2017 року на 41,7% до відповідного показника у I півріччі 2016 року. Співвідношення обсягу боргу за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці становило 3%, що відповідає помірному рівню заборгованості.

Економічний потенціал Одеси характеризується багатогалузевою промисловістю, розгалуженою транспортною мережею та розвиненим портовим господарством. Крім того, місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності високий, відсутня суттєва залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній, або підприємств однієї галузі. Це забезпечує помірну чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків.

Найбільшу питому вагу за обсягами сплати обов'язкових платежів до загального фонду бюджету міста в I півріччі 2017 року мали підприємства транспортного комплексу міста, промислові підприємства, установи бюджетної сфери (державне управління, освіта, охорона здоров'я, надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту), фінансові установи, підприємства торгівлі. Надходження кожного з основних платників не перевищували 1,5% доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів), а 20 основних платників податків формували 7,5% зазначених надходжень.

Протягом попередніх 3-х років на економіку міста та його фінансовий стан негативно впливали складна ситуація в економіці країни та зростання інфляційного тиску на економіку, що призвело до зниження реальних доходів підприємств і громадян. У II половині 2016 року після тривалої рецесії намітилися тенденції до поступового відновлення темпів зростання економіки, відбувалося уповільнення інфляційних процесів внаслідок стриманої монетарної та фіскальної політики, а також завдяки сприятливій динаміці світових цін на сировину та стабілізації інфляційних очікувань. У I півріччі 2017 року відновлення економічного зростання тривало, проте зберігалися негативні чинники, що впливали на фінансовий ринок країни, а також нестабільна ділова активність в окремих секторах економіки, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста, як і в попередніх періодах, були високі. За результатами I півріччя 2017 року динаміка більшості показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, була позитивною.

Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж I півріччя 2017 року характеризувалася поступовим відновленням обсягів промислового виробництва за окремими галузями. При цьому негативні фактори, що впливали на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, на їх зовнішньоекономічну діяльність зберігались: збільшення вартості енергоресурсів, зростання цін на сировину, матеріали, товари, збереження складних умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності, складність отримання кредитних ресурсів. Очікується, що до кінця поточного року позитивну динаміку зберігатимуть галузі споживчого спрямування – харчова промисловість і текстильне виробництво – внаслідок певного розширення споживчого попиту домогосподарств. Промисловий комплекс Одеси менше залежав від впливу негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Як і в попередніх періодах, вплив економічної рецесії в країні на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу Одеси та, відповідно, обсяги надходжень податків та зборів до бюджету міста був помірним.

Темпи зростання обсягів реалізованої підприємствами м. Одеси промислової продукції протягом 2014-2016 рр. та I півріччя 2017 року були високими та в окремі періоди перевищували відповідні темпи зростання по країні в цілому. За підсумками I півріччя 2017 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 12,1 млрд. грн., що на 26,8% більше за показник відповідного періоду попереднього року в фактичних цінах та у розрахунку на 1 мешканця вдвічі менше за аналогічний показник по країні. Загалом у I півріччі 2017 року обсяги реалізації промислової продукції зросли майже за усіма галузями. Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: харчова промисловість, машинобудування, металургія, виробництво іншої неметалевої продукції та постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря.

Стратегічною галуззю міста Одеса є також транспортний комплекс. На території міста діють найбільший морський порт в Україні, залізничний вокзал, автовокзал та автостанції, потужна система громадського транспорту, поблизу міста функціонує міжнародний аеропорт. Слід зазначити, що вплив економічної рецесії на результати діяльності основних підприємств транспортного комплексу міста Одеса був помірним. Морський порт міста Одеса залишається одним із лідерів за обсягами перевалки вантажів серед портів України та найкрупнішим пасажирським портом на Чорному морі. Обсяг переробки вантажів Одеським морським торговельним портом у I півріччі 2017 року становив 12,24 млн. тонн, що на 5% більше показника відповідного періоду 2016 року. У номенклатурі вантажопотоків найбільшу питому вагу займають хлібні вантажі, контейнери та прокат чорних металів. У I півріччі 2017 року Одеський порт забезпечив 0,7% доходів загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів. Найбільшим за кількістю перероблених вантажів серед стивідорних компаній порту є ТОВ «Бруклін-Київ» (оператор причалів Хлібної гавані), яке в I півріччі 2017 року забезпечило близько 0,8% надходжень загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів.

Важливе місце в транспортному комплексі міста Одеса займає регіональна філія «Одеська залізниця» ПАТ «Укрзалізниця», географічне положення, а також конфігурація напрямків і ділянок якої визначають її важливе транзитне і транспортне значення. Одеська залізниця обслуговує територію Одеської, Миколаївської, Херсонської, Кіровоградської, Черкаської, Дніпропетровської та Вінницької областей та є природним монополістом у даних регіонах. Динаміка основних показників, що характеризують результати діяльності Одеської залізниці, у I півріччі 2017 року була позитивною. Одеською залізницею було перевезено 82,9 млн. тонн вантажів, що на 10% більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

У I півріччі 2017 року відбувалося певне пожвавлення на ринку авіаційних послуг, передусім за рахунок міжнародних перевезень. Покращив свої показники й Міжнародний аеропорт «Одеса», який є третім за обсягами пасажиропотоку в Україні й пов'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, країнами Євросоюзу, Азії та Африки. Пасажиропотік через КП МА «Одеса» збільшився у січні-червні поточного року на 23,1%. На сьогодні в Міжнародному аеропорту «Одеса» завершено масштабний проект реконструкції, який включав будівництво нового терміналу загальною площею 28 тис. кв. м та пропускною здатністю 3-3,5 млн. пасажирів на рік. У квітні поточного року новий термінал прийняв перших пасажирів.

У місті функціонує розвинута система громадського транспорту, яка включає різні види транспорту: автобуси, тролейбуси, трамваї. З міського бюджету щорічно виділяються кошти на проведення робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг. Проблеми, пов'язані з необхідністю оновлення та капітального ремонту об'єктів транспортної інфраструктури, оновлення рухомого складу та встановлення економічно обґрунтованих тарифів на проїзд, зберігаються і в поточному році. Слід зауважити, міська рада виділяла кошти з місцевого бюджету на фінансову підтримку підприємств електротранспорту.

У I півріччі 2017 року, як і в 2016 році, обсяги зовнішньоторговельного товарообороту в м. Одесі зростали. За результатами I півріччя 2017 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Одеси склав 881,5 млн. доларів США, що у розрахунку на 1 мешканця на 14,2% менше середнього показника по країні. Обсяги зовнішньоторговельного товарообороту зросли на третину до відповідного періоду 2016 року як за рахунок поставок імпорту (на 36,4%), так і експорту (на 30,3%). Головними статтями експорту товарів, на які припадало майже 2/3 загального обсягу експортних поставок міста, були: зернові культури, жири та олії товарного або рослинного походження та готові харчові продукти.

Залежність міста від іноземного капіталу є помірною – з початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 538,6 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця на 41,9% менше за середній показник по країні. Протягом 2014-2015 рр. у зв'язку з девальвацією національної валюти та зменшенням вартості акціонерного капіталу в перерахунку на іноземну валюту відбулося суттєве скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста. У 2016 році темпи скорочення обсягу іноземного акціонерного капіталу уповільнились, а протягом I півріччя 2017 року обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився на 5,7%. У поточному році в м. Одесі, як і в попередніх періодах, зберігався сприятливий інвестиційний клімат.

Інвестиційна активність на території міста Одеса значною мірою визначається підприємствами транспортного комплексу. На відміну від багатьох інших вітчизняних міст, у м. Одесі у загальному обсязі капітальних інвестицій значну питому вагу складають капіталовкладення за рахунок коштів місцевого бюджету (14% у січні-червні 2017 року). Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом I півріччя 2017 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, зросла в 1,6 рази (без коригування на інфляційну складову) та склала 3 953,5 млн. грн., що в розрахунку на 1 мешканця перевищило середній показник по країні (на 7,1%). Протягом I півріччя 2017 року у місті реалізовувались або планувалися до реалізації інвестиційні проекти провідних підприємств транспортного комплексу, а також було продовжено реалізацію проектів за участю міської влади.

Динаміка розвитку будівельної галузі міста Одеси протягом січня-червня поточного року також була позитивною. Обсяги виконаних будівельних робіт у I півріччі 2017 року становили 2 484,9 млн. грн. (78,4% загальнообласного обсягу), що у фактичних цінах на 99,8% більше показника в аналогічному періоді 2016 року. Одеса залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору житлового будівництва. В I півріччі 2017 року в місті прийнято в експлуатацію 167,6 тис. кв. м загальної площі житла, що в розрахунку на 1 000 осіб наявного населення, як і в попередніх періодах, суттєво перевищує відповідний показник по країні в цілому.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Одеси, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими організаціями. У I півріччі 2017 року з бюджету міста виділялись також кошти на фінансову підтримку комунальним підприємствам «Житлово-комунальний сервіс» та КП «Теплопостачання міста Одеси» з метою забезпечення їх належної діяльності.

Протягом аналізованого періоду рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги перевищував середні показники багатьох міст країні. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування боргу за електроенергію та газопостачання) зменшився та у розрахунку на 1 мешканця становив 478 грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв, відповідало помірному рівню боргу.

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Одеси перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду зростали обсяги надходжень від приватизації комунального майна та надання його в оренду, а також від оренди земельних ділянок, тоді як динаміка надходжень від продажу землі була слабкою. Загалом, за результатами I півріччя 2017 року питома вага надходжень від

операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 11,1%, що на 1,8 в. п. менше показника аналогічного періоду 2016 року.

Бюджет міста

Бюджет м. Одеси – бюджет місцевого самоврядування. Одеса є містом обласного значення, зведений бюджет міста включає бюджет одного рівня – міський. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Одеса забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету м. Одеси формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Темпи зростання доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) були високими та у більшості бюджетних періодів суттєво перевищували загальнодержавні середні показники. Зважаючи на високий рівень диверсифікації господарського комплексу Одеси та помірну його чутливість до зовнішніх ризиків, стан місцевих фінансів протягом усього аналізованого періоду залишався задовільним. Починаючи з 01.01.2015 р., завдяки позитивним наслідкам бюджетної реформи, а також внаслідок інфляційних процесів та ефекту відносно низької бази порівняння, темпи зростання доходів міського бюджету (без урахування трансфертів) підвищились. Рівень бюджетної забезпеченості також зберігався на високому рівні, у порівнянні з іншими містами країни: співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах в цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у I півріччі 2017 року становило 115,6% (117,5% у 2016 році та 112,6% у 2015 році), що перевищує показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Для бюджету міста Одеса характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду як за основними галузями, так і основними платниками податків. Суттєва залежність бюджету від окремих основних платників податків відсутня. Рівень самостійності бюджету залишається високим, залежність від базової дотації відсутня. Починаючи з 01.01.2015 р. м. Одеса зберігає статус міста-донора. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Одеса обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015 та 2016 роках перераховувалась реверсна дотація (вилучення) в сумі 108,5 млн. грн. та 132,2 млн. грн. відповідно. Бюджетом міста на 2017 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 156,6 млн. грн., з яких у I півріччі 2017 року вже перераховано 78,3 млн. грн., або 50% річного плану.

Бюджет м. Одеси за результатами виконання в I півріччі 2017 року мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (827,4 млн. грн.), обсяг якого несуттєво зменшився в порівнянні з відповідним показником у I півріччі 2016 року,

що було зумовлено високими темпами зростання поточних видатків. При цьому темпи зростання операційних надходжень хоча й дещо поступались темпам росту поточних видатків бюджету, проте теж були високими. Така динаміка була забезпечена як зростанням податкових надходжень (передусім податку та збору на доходи фізичних осіб та єдиного податку), так і збільшенням обсягу трансфертів. За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 82 млн. грн. Бюджет міста за підсумками I півріччя 2017 року виконано з профіцитом обсягом 289 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 852,7 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 563,7 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку.

Ліквідність бюджету міста за результатами 2015-2016 рр., перебувала на високому рівні за загальним та спеціальним фондами. Протягом I півріччя 2017 року показники ліквідності бюджету міста зросли. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету міста не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом I півріччя 2017 року до доходної частини бюджету міста надійшло 4 562,3 млн. грн., що на 27,8% більше, ніж обсяг надходжень у відповідному періоді 2016 року. Зважаючи на відновлення високих темпів зростання міської економіки, обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста зростали, а рівень виконання річного плану за доходами загального та спеціального фондів за результатами I півріччя 2017 року був високим. Уточнений річний план за доходами в цілому було виконано на 55,8%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 54,5%, спеціального фонду – на 83%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Одеси за результатами I півріччя 2017 року становив 4 273,5 млн. грн. та збільшився на 53,2% проти відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2017 рік план за видатками бюджету було виконано у січні-червні на 48,9%. Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Починаючи з 01.01.2015 р. дві найбільші за обсягами видатків галузі бюджетної сфери (освіта та охорона здоров'я) фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей зростає.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризується зростанням у I півріччі 2017 року питомої ваги капітальних видатків до 17,9% (7,7% у I півріччі 2016 року), що відповідає високому рівню. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді дещо скоротилась, але залишається високою. Третій рік поспіль м. Одеса зберігає статус міста-донора та перераховує кошти до державного бюджету у вигляді реверсної дотації.

Боргові зобов'язання міста

Боргова політика Одеської міської влади визначається потребою у залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів із відновлення міської інфраструктури. Одеська міська рада проводить зважену та ефективну боргову політику. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконувалися відповідно до укладених угод у повному обсязі. Протягом I півріччя 2017 року, як і в попередніх періодах, місто зберігало помірний рівень консолідованого боргу, зобов'язання за запозиченнями, залученими до бюджету розвитку міста, були відсутні.

На даний час проводиться робота з реалізації спільного з Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (НЕФКО) проєкту впровадження енергоефективних заходів по термореновації окремих дитячих навчальних закладів з реконструкцією систем опалення та гарячого водопостачання, а також капітального ремонту освітлення в закладах охорони здоров'я та освіти міста Одеси. У грудні 2016 року було укладено угоду на отримання кредиту від НЕФКО обсягом до 10,6 млн. грн. (еквівалент 368,7 тис. євро) терміном на 5 років, відсоткова ставка – 3% річних. У II півріччі поточного року вибірка коштів кредиту за даними Департаменту фінансів Одеської міської ради становила 3,2 млн. грн., погашення – 0,2 млн. грн., залишок боргу – 3 млн. грн. станом на 06.12.2017 р.

Одеська міська рада планує також здійснити запозичення до місцевого бюджету у вигляді кредиту від вітчизняного банку обсягом 1 000,0 млн. грн. на 5 років з метою покриття дефіциту бюджету розвитку для фінансування витрат бюджету розвитку міста Одеси та створення об'єктів, які забезпечують виконання завдань Одеської міської ради, спрямованих на задоволення інтересів територіальної громади міста Одеси. Вибірка коштів кредиту здійснюватиметься траншами: у 2017 році – до 570 млн. грн., у 2018 році – до 430 млн. грн. У разі надходження у поточному році першого траншу кредиту в повному обсязі, пряме боргове навантаження (непогашений залишок боргу за кредитом від НЕФКО обсягом 3 млн. грн. та перший транш кредиту від вітчизняного банку обсягом 570 млн. грн.) перебуватиме на низькому рівні та становитиме 10,9% запланованого на 2017 рік обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Одеси підтверджено на рівні **uaAA-**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Одеси у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2014	2015	2016	I півр. 2017
Податкові надходження	2 117 565,6	2 612 534,8	3 937 046,8	2 399 546,7
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	296 887,4	517 382,9	598 979,9	334 401,7
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	1 193 837,3	2 462 782,6	2 601 215,8	1 686 122,0
Операційні надходження всього	3 608 290,3	5 592 700,2	7 137 242,6	4 420 070,4
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	1 983 799,7	2 602 811,3	2 972 151,8	2 078 745,6
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	1 217 251,2	1 702 499,5	2 298 084,5	1 431 906,8
Операційні видатки всього	3 201 050,8	4 305 310,8	5 270 236,3	3 510 652,4
Операційний баланс	407 239,4	1 287 389,5	1 867 006,3	909 417,9
Фінансовий дохід	853,4	49,2	53 360,8	24 588,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	15 981,6	3 106,8	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-15 128,2	-3 057,5	53 360,8	24 588,4
Поточний баланс	392 111,3	1 284 331,9	1 920 367,1	934 006,3
Капітальні надходження	43 573,6	77 109,9	169 926,0	107 700,4
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	56 725,5	13 297,7	61 580,8	9 936,0
Капітальні надходження всього	100 299,1	90 407,7	231 506,8	117 636,4
Придбання основного капіталу	263 685,7	933 636,0	1 876 878,0	685 330,4
Капітальні трансферти	10 763,6	97 474,6	263 026,1	77 515,0
Капітальні видатки всього	274 449,3	1 031 110,7	2 139 904,1	762 845,5
Капітальний баланс	-174 150,3	-940 703,0	-1 908 397,3	-645 209,1
Баланс після капітальних видатків	217 961,0	343 629,0	11 969,8	288 797,2
Кредитування (з урахуванням повернення)	-54,3	171,8	42,9	-181,1
Профіцит/дефіцит	218 015,3	343 457,2	11 926,9	288 978,3
Фінансування	-218 015,3	-343 457,2	-11 927,0	-288 978,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Одеси, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2014	2015	2016	I півр. 2017
Профіцит/дефіцит	218 015,3	343 457,2	11 926,9	288 978,3
Фінансування	-218 015,3	-343 457,2	-11 927,0	-288 978,3
Зміни залишків	-91 823,2	-209 836,2	-14 437,5	267 476,8
залишок на початок року	426 088,7	517 911,9	727 748,2	742 185,7
залишок на кінець року	517 911,9	727 748,2	742 185,7	474 708,9
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	9 360,0	0,0	0,0	-549 000,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	9 360,0	0,0	549 000,0	50 000,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	-549 000,0	-599 000,0
Фінансування за борговими операціями	-134 900,0	-127 972,0	0,0	0,0
Внутрішні зобов'язання	-49 680,0	-33 120,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	-49 680,0	-33 120,0	0,0	0,0
Зовнішні зобов'язання	-85 220,0	-94 852,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	-85 220,0	-94 852,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	-652,0	-5 649,0	2 510,5	-7 455,1
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету міста Одеса, тис. грн.

Показники	2014 (виконано)	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (план)	I півр. 2017 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	2 117 565,6	2 612 534,8	3 937 046,8	4 647 955,0	2 399 546,7	51,6	133,7
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	57,1	46,0	53,0	56,9	52,6	92,4	104,6
Податок на доходи фізичних осіб	1 460 858,3	1 429 381,0	2 124 665,9	2 677 295,0	1 386 073,9	51,8	141,7
Податок на прибуток підприємств	12 558,9	76 019,5	-11 777,9	5 000,0	4 610,4	92,2	-
Податки на власність	3 226,6	-13,6	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів (без плати за землю до 01.01.2015 р.)	0,0	9,0	1,7	0,0	3,6	-	197,4
Акцизний податок	X	265 819,8	395 144,7	360 000,0	213 896,5	59,4	121,1
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	1 570,3	42 793,2	108 785,8	133 260,0	73 523,9	55,2	161,6
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб (до 01.01.2015 р. - плата за землю)	299 068,2	379 322,6	716 712,0	745 500,0	336 457,4	45,1	98,9
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	X	26 197,8	10 617,1	10 100,0	2 183,1	21,6	43,4
Єдиний податок	297 822,9	376 907,0	571 945,0	694 500,0	371 644,1	53,5	142,8
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	33 499,3	14 096,3	18 805,0	20 300,0	9 628,3	47,4	128,2
Інші податки та збори	8 961,1	2 002,4	2 147,5	2 000,0	1 525,3	76,3	130,2
Неподаткові надходження	296 177,2	516 606,3	651 937,7	522 342,1	358 907,2	68,7	124,1
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	8,0	9,1	8,8	6,4	7,9	123,0	97,1
Власні надходження бюджетних установ та організацій	167 909,1	218 497,2	275 461,3	179 262,1	155 467,5	86,7	126,6
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	806,7	0,8	53 307,7	50 000,0	24 586,4	49,2	203,3
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	62 267,5	102 795,0	98 101,0	97 000,0	49 317,4	50,8	101,4
Державне мито	2 153,5	21 822,1	18 829,2	1 200,0	2 687,3	223,9	24,5
Плата за надання адміністративних послуг	0,0	27 466,4	41 543,1	35 850,0	27 909,9	77,9	157,5
Інші неподаткові надходження	63 040,4	146 024,8	164 695,4	159 030,0	98 938,7	62,2	128,4
Доходи від операцій з капіталом	43 573,6	77 109,9	169 926,0	105 165,0	107 700,4	102,4	121,9
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	1,2	1,4	2,3	1,3	2,4	183,4	95,4
Кошти від продажу основного капіталу	16 432,3	25 075,1	78 942,7	65 165,0	70 548,3	108,3	226,9
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	27 141,3	52 034,8	90 983,3	40 000,0	37 152,1	92,9	64,9
Цільові фонди	1 563,6	825,8	403,1	350,0	82,8	23,7	36,5
<i>питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,04	0,01	0,01	0,00	0,00	42,36	28,60
Разом доходів	2 458 880,0	3 207 076,8	4 759 313,6	5 275 812,1	2 866 237,1	54,3	131,9
Трансферти з державного бюджету	1 227 961,8	2 454 697,5	2 591 663,6	2 845 018,5	1 681 361,7	59,1	120,7
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	33,1	43,2	34,9	34,8	36,9	105,8	94,4
Усього доходів	3 686 841,7	5 661 774,3	7 350 977,2	8 120 830,6	4 547 598,8	56,0	127,5
Трансферти, які передаються між місцевими бюджетами різних рівнів або між бюджетами однієї підпорядкованості	22 601,0	21 382,8	71 133,0	49 009,7	14 696,3	30,0	344,1
Усього	3 709 442,7	5 683 157,1	7 422 110,2	8 169 840,3	4 562 295,1	55,8	127,8

Джерело: Одеська міська рада

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету міста Одеси, тис. грн.

Показник	2014 (виконано)	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (план)	I півр. 2017 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	118 779,9	164 074,0	219 260,8	345 623,4	122 620,7	35,5	143,2
Освіта	951 489,9	1 173 233,1	1 431 368,4	2 343 587,2	1 271 995,8	54,3	170,1
Охорона здоров'я	675 924,2	858 291,9	898 534,9	1 329 904,4	601 344,5	45,2	147,7
Соціальний захист і соціальна допомога	944 603,2	1 175 621,4	1 432 234,5	1 602 534,4	1 031 609,9	64,4	130,3
Житлово-комунальне господарство	137 438,2	251 455,0	502 931,1	939 790,0	427 300,8	45,5	209,6
Культура і мистецтво	102 180,9	119 604,1	153 104,9	230 415,7	116 382,0	50,5	147,9
Засоби масової інформація	3 512,2	3 928,1	3 027,2	3 870,6	1 300,9	33,6	110,6
Фізична культура і спорт	15 664,3	23 141,6	23 313,3	35 719,4	16 359,7	45,8	159,3
Будівництво	209 172,3	831 273,2	1 722 784,4	591 509,9	161 832,8	27,4	95,6
Землеустрій	0,0	479,0	1 605,5	8 860,5	0,0	0,0	0,0
Транспорт	220 376,0	418 520,5	714 752,4	839 717,2	337 260,2	40,2	225,1
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	35 454,3	63 817,9	83 322,8	122 666,9	45 193,1	36,8	115,7
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	1 170,5	1 689,6	1 049,6	14 099,3	2 319,1	16,4	996,2
Запобігання та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	2 316,9	4 048,8	5 549,2	14 142,5	8 560,7	60,5	331,0
Обслуговування боргу	15 981,6	3 106,8	0,0	253,7	0,0	0,0	-
Цільові фонди	15 650,0	20 334,3	6 187,7	4 807,4	302,9	6,3	13,9
Видатки, не віднесені до основних груп, та інші видатки	41 767,5	118 409,4	75 622,7	146 950,2	42 798,0	29,1	150,1
Разом видатків	3 491 481,7	5 231 028,7	7 274 649,3	8 574 452,7	4 187 181,2	48,8	154,0
Трансферти іншим бюджетам	0,0	108 499,5	135 491,1	170 512,9	86 316,7	50,6	124,4
у т.ч. реверсна дотація (до 01.01.2015 р. - кошти, що передаються до Державного бюджету)	0,0	108 499,5	132 213,7	156 633,5	78 316,7	50,0	118,5
Усього видатків	3 491 481,7	5 339 528,2	7 410 140,4	8 744 965,6	4 273 497,9	48,9	153,2
Платежі за кредитними угодами, укладеними під місцеві гарантії	0,0	0,0	0,0	91 998,4	0,0	0,0	-
Надання бюджетних позичок суб'єктам підприємницької діяльності	0,0	0,0	250,0	300,0	0,0	0,0	-
Повернення бюджетних позичок	0,0	0,0	-62,5	-187,5	-150,0	80,0	-
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	119,4	252,6	0,0	180,0	0,0	0,0	-
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-173,7	-80,9	-144,6	-180,0	-31,1	17,3	64,1
Разом	3 491 427,5	5 339 700,0	7 410 183,2	8 837 076,5	4 273 316,8	48,4	153,2

Джерело: Одеська міська рада